

# ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ ΕΜΠΟΡΙΟΝ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΑΙ

γπο Α. Δ. Κ.

Κύριον χαρακτηριστικόν τῆς μεταπολεμικῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας, κατὰ τὰς σχέσεις τῆς ἐξ ἔμπορικῶν ἀνταλλαγῶν μετὰ τῆς ἀλλοδαπῆς καὶ τῶν ἐντεῦθεν ἀπορρυσῶν ὑποχρεώσεων πρὸς διενέργειαν ἐξωτερικῶν πληρωμῶν, ὑπῆρξεν ἡ τεραστία ἐλλειμματικότης τοῦ ἐμπορικοῦ αὐτῆς ἰσοζυγίου. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1948 μέχρι καὶ τοῦ ἔτους 1951 ἡ ἐλλειμματικότης αὕτη εἶναι τῆς τάξεως μεγέθους τῶν 300 ἑκατομμυρίων δολλαρίων κατὰ μέσον ἔρον. Εἰς συγκεκριμένους ἀριθμοὺς ἡ ἐξέλιξις τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου τῆς Ἑλλάδος μεθ' ἄλλων τῶν ξένων χωρῶν ἀπὸ τὸ 1948 καὶ ἐντεῦθεν παρουσιάζεται ὡς κάτωθι :

(Εἰς ἑκατομ. δολλαρίων)			
Ἔτη	Ἐξαγωγαί	Εἰσαγωγαί	Ἐλλειμμα
1948	89,4	392,1	302,7
1949	83,4	373,8	290,4
1950	85,1	397,7	312,6
1951	102,3	431,6	329,3
1952	115,0	274,7	159,7

Οἱ λόγοι τῆς τεραστίας ταύτης ἐλλειμματικότητος εἶναι γνωστοί καὶ δεόν νὰ συνοψισθοῦν εἰς τὰ ἑξῆς :

## α) Μείωσις τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς κατὰ τὰ πρῶτα μεταπολεμικὰ ἔτη.

Αὕτη εἶχε διπλοῦν ἀποτέλεσμα : ἀφ' ἑνὸς ἀνεπάρκειαν παραγωγῆς ἀγαθῶν πρὸς ἐπιτόπιον καταγλῶσιν καὶ ἐπενδύσεις, ἐναντι ἠδξημένων ἀναγκῶν, τῶν ὁποίων ἡ ἱκανοποίησις ἐπέβαλε τὴν πραγματοποίησιν μεγαλυτέρων εἰσαγωγῶν, καὶ ἀφ' ἑτέρου ἠλαττωμένην, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ προπολεμικὰ ἔτη, παραγωγὴν ἐξαγωγίμων προϊόντων, καὶ κατὰ συνέπειαν ἀδυναμίαν ἀποκτήσεως ἐπαρκῶν συναλλαγματικῶν πόρων ἐκ τοῦ παράγοντος τῶν ἐξαγωγῶν. β) Ἡ **δυσμενὴς τροπὴ τῶν ὄρων ἐμπορίου** διὰ τὴν Ἑλλάδα, ἣτις ἐσημειώθη μεταπολεμικῶς.

Ἡ πτώσις δηλονότι τῶν τιμῶν τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰς ξένας ἀγοράς, μὲ ἀντιστοίχως δυσανάλογον ὑπερίμνησιν τῶν εἰσαγομένων ἐμπορευμάτων, ὑπῆρξεν ἕτερος παράγων βαρύνων δυσμενῶς εἰς τὴν πλάστιγγα τῶν ἐμπορικῶν ἀνταλλαγῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν πληρωμῶν αὐτῆς πρὸς τὰς ξένας χώρας.

γ) Ἡ **ἀπώλεια σημαντικῶν ἀγορῶν τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων**, ὡς αἱ ἀγοραὶ εἰς τὴν κεντρικοανατολικῆς Εὐρώπης, ἦτο ἕτερος, ἀλλὰ σημαντικὸς λόγος, συντελῶν εἰς τὴν διαπιστουμένην ἐλλειμματικότητα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου.

Ἐνεκα τῶν ἀνωτέρω λόγων ἡ ἐξάρτησις τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἐκ τῆς ξένης βοήθειας ὑπῆρξε καθ' ὅλην τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον τεραστία καὶ κατ' ἀναλογίαν πολὺ μεγαλυτέρα τῆς ἐξαρτήσεως οἰασθήποτε ἄλλης εὐρωπαϊκῆς χώρας. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς κατάστασεως αὐτῆς ἡ ἐξωτερικὴ ἐμπορικὴ συναλλαγματικὴ πολιτικὴ ἦτο ἐπὶ μακρὸν ὑποχρεωμένη νὰ ἐφαρμόζη μεθόδους, αἱ ὁποῖαι ἐπέφερον μερικὴν ἀνακούφισιν καὶ μερικὴν λύσιν εἰς τὸ ὑφιστάμενον πρόβλημα. Αἱ μέθοδοι, εἰς γενικωτάτας γραμμάς, αἵτινες ἐφηρμόσθησαν, ὑπῆρξαν αἱ ἑξῆς :

## α) Προγραμματισμός, ποσοτικοὶ περιορισμοὶ καὶ ἀπαγορεύσεις εἰσα-

**γωγών.** Αί εισαγωγαί διενηργούντο κατ' ἀρχήν ἐπὶ τῇ δάσει ἐτησίως καταρτιζομένου προγράμματος, εἰς τὸ ὁποῖον ὁμῶς συνεχῶς ἐπεφέροντο τροποποιήσεις, ἀναλόγως τῶν ἐξελισσομένων συνθηκῶν. Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ προγράμματος τῶν εισαγωγῶν ἐπραγματοποιεῖτο διὰ τῆς ταυτοχρόνου ἐφαρμογῆς ποικίλων καὶ αὐστηρῶν ποσοτικῶν περιορισμῶν ἐπὶ τῶν εισαγωγῶν, πρὸς ἐξοικονομησὶν συναλλάγματος.

β) **Ἐνίσχυσις τῶν ἐξαγωγῶν, ὑψηλὸν κόστος, ὑπερεκτίμησις τῆς δραχμῆς, παθητικότητες, πριμοδοτήσεις, ἐμπορικὰ συμφωνίαι.** Συνεχεῖς κατεβλήθησαν προσπάθειαι πρὸς τόνωσιν τῶν ἐξαγωγῶν διὰ τῆς λήψεως μέτρων ἀποβλεπόντων τόσον εἰς τὴν αὐξήσιν ποσοτικῶς τῆς ἐγχωρίας παραγωγῆς τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων, ὅσον καὶ πρὸς βελτίωσιν τῆς θέσεώς των ἀπὸ ἀπόψεως τιμῶν καὶ προσφοράς εἰς τὰς ξένας ἀγοράς.

Ὡς εἶναι γνωστὸν, σοβαρὸν πρόβλημα διὰ τὰς ἐξαγωγὰς ἀνέκυπτεν ἐκ τοῦ ὑψηλοῦ κόστους τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων, τὸ ὁποῖον εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ καθίστα ὀδυνηρὴ τὴν ἀνταγωνιστικὴν αὐτῶν θέσιν εἰς τὰς ξένας ἀγοράς, ἐν σχέσει πρὸς τὰ ὁμοειδῆ προϊόντα ἄλλων χωρῶν. Τὸ πρόβλημα τοῦτο συναδεδάσθη καὶ πρὸς τὴν σχέσιν τῆς ἰσοτιμίας τῆς δραχμῆς πρὸς τὰ ξένα νομίσματα.

Εἶναι γεγονός ὅτι μέχρι καὶ τῆς τελευταίας συναλλαγματικῆς ἀναπροσαρμογῆς ὑφίστατο, σχεδὸν συνεχῶς, ἐπίσημος **ὑπερεκτίμησις τῆς ἐξωτερικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς.** Αὕτη, ἀπὸ μὲν τῆς ἀπόψεως τῶν εισαγωγῶν εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα νὰ διατηρῆ χαμηλὰς εἰς τὴν ἐσωτερικὴν ἀγορὰν τὰς τιμὰς τῶν εισαγομένων ἐμπορευμάτων, ἀν καὶ κατὰ τὰς περιόδους στενότητος τὰ ὑπερβολικὰ κέρδη τοῦ εισαγωγικοῦ ἐμπορίου ἐξουδετέρουν ἐν πολλοῖς τὴν ἐκ τῆς ὑπερεκτιμήσεως τῆς δραχμῆς ἀναμενομένην συμπίεσιν τῶν τιμῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ.

Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἐξαγωγὰς, ἡ ὑπερεκτίμησις τῆς ἐξωτερικῆς ἀξίας τῆς δραχμῆς εἶχε τὸ ἀντίστροφον ἀποτέλεσμα, ἦτοι ἐπιδεινῶσιν τοῦ προβλήματος τοῦ ὑψηλοῦ κόστους τῶν ἐξαγωγίμων ἐλληνικῶν προϊόντων, καθιστώσα ταῦτα ἐπιχειρόμενα εἰς τὰς ξένας ἀγοράς.

Θὰ πρέπει, ἐν τούτοις, νὰ παρατηρηθῇ ἐνταῦθα ὅτι ἡ ὑπερεκτίμησις τῆς δραχμῆς δὲν ἦτο ὁ μόνος, οὔτε καὶ ὁ σπουδαιότερος, λόγος τῆς ἀκριθείας τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων. Ἰπάρχουν ἄλλα αἷτια, περισσότερο ὀργανικὰ, σχέσιν ἔχοντα μὲ τὰς ποικίλας ἐπιβαρύνσεις τῆς ἐλληνικῆς παραγωγῆς ἀπὸ μὴ ἀπολύτως παραγωγικὰς δαπάνας ἢ ἀκόμη καὶ δυσανάλογον ἀνοδὸν τῆς ἀξιουμένης ἀμοιβῆς ἐνίων συντελεστῶν τῆς παραγωγῆς. Ἡ ὀριστικὴ δὲ λύσις τοῦ προβλήματος τῶν τιμῶν τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων ἐγκτεται ἀκριβῶς εἰς τὴν συμπίεσιν τῶν ὀργανικῶν τούτων συστατικῶν τοῦ κόστους στοιχείων καὶ ἐπομένως, ἐν τελευταίᾳ ἀναλύσει, τὴν αὐξήσιν τῆς παραγωγικότητος.

Ἐνεκα τῶν ἀνωτέρω λόγων, παρέστη ἀνάγκη κατὰ τὸ παρελθὸν νὰ παρασχεθῶν διάφοροι διευκολύνσεις εἰς τὰ ἐξαγωγίμα προϊόντα, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἡ ἀναγνώρισις παθητικότητος καὶ αἱ πριμοδοτήσεις ὑπῆρξαν κύρια μέσα πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἐξαγωγικῆς προσπάθειας. Τελευταίως, κατὰ τὸ 1952, ἐσημειώθη ἐξέλιξις εἰς τὰς μεθόδους ταύτας, διὰ τῆς εἰς σημαντικὸν βαθμὸν ἀντικαταστάσεως τῶν παθητικότητων, ὡς ἐφημερίζοντο διὰ τοῦ συστήματος τῶν ἰδιωτικῶν ἀνταλλαγῶν, δι' ἀμέσου πριμοδοτήσεως τῶν ἐξαγομένων παθητικῶν προϊόντων, τῶν σχετικῶν πόρων ἐξευρισκομένων διὰ τῆς ἐπιβολῆς εἰσφορῶν ἐπὶ μεγάλου ἀριθμοῦ τῶν εἰσα-

γομένων ἐμπορευμάτων. Τοιουτοτρόπως, ἀπὸ ἀπόψεως συναλλαγματικῆς ἰσοτιμίας τῆς δραχμῆς τὸ ἰσχυρὸν κατ' οὐσίαν ἐν τῇ πράξει σύστημα ἀπέβη σύστημα **πολλαπλῶν τιμῶν συναλλάγματος**.

Ἐπίσης, δεόν νὰ μνημονευθῇ, ὅτι καθ' ἑλλην τὴν μακρὰν ταύτην περίοδον, ἰδιαιτέρως δὲ κατὰ τὸ ἔτος 1952, μέγισται κατεβλήθησαν προσπάθειαι ὑπὸ τῆς ἐξωτερικῆς ἐμπορικῆς πολιτικῆς ὁπως κατὰ τὴν σύναψιν ἐμπορικῶν συμφωνιῶν μετὰ τῶν ξένων χωρῶν ἐπιτυγχάνεται ἡ εὐνοϊκωτέρα μεταχειρίσις τῶν ἐξαγωγίμων ἐλληνικῶν προϊόντων καὶ ἡ τοποθέτησις ὅσον τὸ δυνατὸν μεγαλυτέρων ποσοτήτων ἐξ αὐτῶν εἰς τὰς ξένας χώρας.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1952 αἱ ἀνωτέρω ἐκτεθεῖσαι συνθήκαι μεταβάλλονται οὐσιωδῶς. Ἡ βελτίωσις τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου, καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς ἑλλης συναλλαγματικῆς θέσεως τῆς χώρας, ἐπέρχεται ταχύτατα. Τὸ ἔλλειμμα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου, ἀπὸ δολᾶρια 329,3 ἑκατ. ὅπου ἀνῆλθε κατὰ τὸ 1951 (maximum μεταπολεμικῆς περιόδου), περιορίζεται εἰς τὸ ἥμισυ, ἤτοι εἰς δολλ. 159,7 ἑκατ. Ἡ ἀπότομος αὐτῆ πτώσις τοῦ ἔλλειμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου ὀφείλεται, κυρίως καὶ κατ' ἐξοχήν, εἰς τὴν μείωσιν τῶν εἰσαγωγῶν, αἵτινες ὑποβιβάζονται ἀπὸ δολᾶρια 431,6 ἑκατ. τὸ 1951 εἰς δολλ. 274,7 ἑκατομ. τὸ 1952 καὶ ὀλιγώτερον εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν ἐξαγωγῶν αἵτινες ἀνέρχονται τὸ 1952 εἰς δολλ. 115 ἑκατομ. ἔναντι δολλ. 102 τοῦ 1951.

Λόγοι τῆς τοιαύτης ἀποτόμου ἐπὶ τὰ βελτίω ἐξελιξέως τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου τῆς χώρας δύνανται νὰ θεωρηθοῦν οἱ κάτωθι :

## 1. Η ΑΥΞΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΓΧΩΡΙΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Διὰ τῆς συμβολῆς τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, τῆς χορηγηθείσης εἰς τὴν χώραν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, καὶ τῆς ὁποίας μέρος μὲν ἀπερρόφησαν αἱ στρατιωτικαὶ δαπάναι τῆς χώρας ἀλλὰ καὶ μέρος διετέθη διὰ παραγωγικοὺς σκοπούς, καθὼς ἐπίσης καὶ διὰ τῆς τεραστίας προσπάθειας ἧτις κατεβλήθη ὑπὸ τοῦ ἐλληνικοῦ πληθυσμοῦ, ἡ ἐγχωρία παραγωγή ἐξίχθη, βαθμηδόν, εἰς ἐπίπεδα δυνάμενα νὰ καλύψουν εἰς πολὺ σημαντικὸν βαθμὸν τὰς ἐγχωρίους ἀνάγκας, ἐν συγκρίσει πρὸς τὰ πρῶτα μεταπολεμικὰ ἔτη.

Τὰ ἀποτελέσματα τῆς προσπάθειας ταύτης πρὸς παραγωγικὴν ἀνάπτυξιν εἶναι ἰσχυρῶς ἐκδηλα καὶ κατὰ τὰ ἔτη 1951 καὶ 1952. Εἶναι γνωστὸν πρὸς τούτοις, ὅτι εἰς τινὰς κλάδους γεωργικοὺς καὶ βιομηχανικοὺς ἡ παραγωγή ἐφθασεν εἰς ἐπίπεδα τοιαῦτα ὥστε, ὅχι μόνον νὰ μὴ ἐπιτυγχάνεται ἡ διάθεσις τῶν προϊόντων ἀλλὰ καὶ νὰ δημιουργοῦνται μεγάλα ἀποθέματα. Τοιουτοτρόπως, αἱ εἰσαγωγαὶ τῆς ἐλληνικῆς οἰκονομίας ἀπὸ ἀπόψεως καταναλωτικῶν ἀγαθῶν ἦτο φυσικὸν νὰ μὴ εἶναι κατὰ τὸ τελευταῖον ἔτος 1952 τῆς τάξεως μεγέθους τῶν ἐτῶν τοῦ 1948 ἕως 1950.

## 2. ΕΠΑΡΚΗΣ ΑΝΕΦΟΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ

Τὸ εἰσαγωγικὸν ἐμπόριον δὲν προέβλεψε τὴν τοιαύτην ἐξέλιξιν τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς. Ἐχον δὲ ὑπ' ὄψιν του πάντοτε τὴν περίοδον τῶν στενοτήτων, τὴν ὁποίαν διήνησεν ἡ ἐλληνικὴ οἰκονομία, καὶ τὸ γεγονός ὅτι διετέλει αὐτῆ ὑπὸ καθυστάτως ἐναλλασσομένων καὶ ἀπροβλέπτων περιορισμῶν τῶν εἰσαγωγῶν, προέβαινε μέχρι καὶ τοῦ 1951 εἰς παραγγελίας εἰς τὸ ἀνώτατον δυνατὸν ὄριον διὰ τῆς ἀπορ-

ροφήσεως όλων των συναλλαγματικών πόρων οι οποίοι έτιθέντο εις τήν διάθεσιν του δια τήν εισαγωγήν έμπορευμάτων. Η εισαγωγική αυτή κίνησις συνετέλεσεν, αφ' ενός μὲν εις τόν επαρκή ανεφοδιασμόν τῆς οἰκονομίας δι' έμπορευμάτων εισαγομένων εκ του εξωτερικοῦ, αφ' ετέρου δὲ εις τήν συνέχισιν μέχρι και του 1952 ενός ισχυροῦ ρεύματος εισαγωγῶν (pipe line), κατά τρόπον ὄστε αι νέαι παραγγελίαι και πιστώσεις του 1952 αποτόμως νά παρουσιάσουν κάμψιν, λόγω τῆς πλήρους επαρκείας ἣτις εσημειώθη, τόσον από απόψεως παραγομένων εγχωρίων αγαθῶν, ὅσον και από απόψεως εισαγομένων αγαθῶν, κατά τὸ έτος τουτο.

### 3. ΚΑΜΨΙΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΤΙΜΩΝ

Κατά τὸ έτος 1952 εσημειώθη κάμψις τῶν διεθνῶν τιμῶν, επακολουθήσασα τήν σοδαράν υπερτίμησιν τήν σημειωθείσαν ἔνεκα του Κορσατικού πολέμου, ἣτις κάμψις εἶχεν ὡς αποτέλεσμα τήν διάθεσιν μικροτέρων ποσοτήτων συναλλάγματος δια τήν εισαγωγήν του αὐτοῦ κατά μονάδα ὄγκου έμπορευμάτων.

### 4. ΜΕΙΩΣΙΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΩΝ ΑΓΑΘΩΝ

Κατά τὰ προηγηθέντα μεταπολεμικά έτη σημαντικόν μέρος τῶν εισαγωγῶν ἀντεπροσώπευεν ἡ εισαγωγή κεφαλαιακῶν αγαθῶν. Αἱ εισαγωγαι τῆς κατηγορίας αὐτῆς περιωρίσθησαν σημαντικῶς κατά τὸ 1952, λόγω τῆς μειώσεως τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, και κατά συνέπειαν ἐπέδρασαν ἀναλόγως μειωτικῶς και ἐπὶ του συνολικοῦ ὄγκου και τῆς ἀξίας τῶν εισαγωγῶν.

### 5. ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΜΕΙΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΒΟΗΘΕΙΑΣ

α) *Μείωσις τῆς ζητήσεως.* Αὐτή καθ' ἑαυτὴν ἡ μείωσις τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας ἀπετέλεσε παράγοντα ὅστις ὡς ἄμεσον ἐπίδρασιν ἔσχε τήν μείωσιν, ἀντιστοίχως, τῶν εκ ταύτης δημιουργουμένων εισοδημάτων, και ἐπομένως μείωσιν τῆς ζητήσεως, ἣτις ἔσχε σχετικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῶν εισαγωγῶν.

β) *Ἡ διάθεσις συναλλάγματος και αι πιστώσεις πρὸς τὸ εισαγωγικόν ἐμπόριον.* Ἡ μείωσις τῆς ἀμερικανικῆς βοήθειας, ὡς παράγων ἐξεταζόμενος τελικῶς καθ' ἑαυτόν, ἔσχε ἀναμφισβητήτως και ἄμεσον, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, ἀλλὰ και ἔμμεσον ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς μειώσεως τῶν εισαγωγῶν. Ἡ ἔμμεσος ἐπίδρασις συνίσταται εις τήν εκ μέρους τῆς συναλλαγματικῆς πολιτικῆς ἐπίδωξιν προσαρμογῆς τῆς ἀξίας τῶν εισαγωγῶν πρὸς τὸ μέγεθος τὸ δυνάμενον νά ἀντιμετωπισθῇ από απόψεως ἰσοζυγίου πληρωμῶν, αφ' ενός δια τῶν ἐνεργητικῶν αὐτοῦ πόρων και αφ' ετέρου δια του ποσοῦ τῆς μειωθείσης ἀμερικανικῆς βοήθειας. Ὡς εκ τῆς ἀναγκαστικῆς ταύτης κατευθύνσεως, ἦν ἐλάμβανεν ἡ συναλλαγματικὴ πολιτικὴ, αι πιστωτικαι διευκολύνσεις του εισαγωγικοῦ ἐμπορίου παρέμειναν ἐπὶ του αὐτοῦ ἐπιπέδου, ὡς και πρότερον, ἐνῶ ἡ μείωσις τῆς ζητήσεως, γενικῶς, εις τήν ἐλληνικὴν οἰκονομίαν, εἶχεν ὡς αποτέλεσμα τήν μείωσιν τῶν διαθέσιμων εις δραχμὰς του εισαγωγικοῦ ἐμπορίου. Ἐφ' ὅσον, ὅθεν, ὁ ρυθμὸς τῶν εισαγωγῶν θά ἐπρόκειτο νά συνεχισθῇ ἐπὶ τῆς αὐτῆς στάθμης ὡς και πρότερον, παρίστατο ἀνάγκη διευρύνσεως τῶν πιστωτικῶν εὐκολιῶν πρὸς τὸ εισαγωγικόν ἐμπόριον. Παρατηρεῖται ὁμοως σημαντικωτάτη μείωσις τῶν πρὸς αὐτὸ τραπεζιτικῶν χορηγήσεων κατά τὸ 1952.

Τὸ πιστωτικόν πρόβλημα του εισαγωγικοῦ ἐμπορίου ἀποτελεῖ ἐν τούτοις ἕνα εκ τῶν λίαν ἀμφισβητουμένων θεμάτων. Τοῦτο δὲ διότι εις τὰς ἀνωτέρω παρατηρήσεις θά ἠδύνατο ἐξ ἴσου νά ἀντιπαρατηρηθῇ, ὅτι τὸ εισαγωγικόν ἐμπόριον ἀνέ-



στείλε τον παλαιότερον ταχύν ρυθμόν των εισαγωγών όχι μόνον λόγω της μη διευρύνσεως των πιστωτικών ευκολιών, αλλά και λόγω των δυσκολιών ενάπιον των όποιων εύρισκτο πρὸς διάθεσιν εἰς τὴν ἐγχωρίαν ἀγοράν, εἰς τὴν προτέραν κλίμακα, τῶν εισαγομένων ἐμπορευμάτων, λόγω τῆς αὐξήσεως τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς. Ἐπίσης δύναται νὰ προστεθῇ, ὅτι ἀνασταλτικὸς τῆς εισαγωγικῆς κινήσεως λόγος ὑπῆρξεν ἡ γενικωτέρα προοπτικὴ περὶ πτωτικῆς ἐξελίξεως τῶν διεθνῶν τιμῶν, ἣτις ἐπίσης ἐπέβαλε τὴν χαλάρωσιν τοῦ ρυθμοῦ τῶν παραγγελιῶν καὶ τῶν ἀνοιγομένων πιστώσεων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, δι' εισαγωγῆν ἐμπορευμάτων.

Παρατίθενται, ἤδη, πίνακες περιλαμβάνοντες τὰ στοιχεῖα τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου τῆς Ἑλλάδος, ἣτοι τὰς εισαγωγὰς καὶ ἐξαγωγὰς τῶν κυριωτέρων ἐμπορευμάτων, κατ' ἀξίαν εἰς δραχμάς, καὶ κατὰ ποσότητα, κατὰ τὰ ἔτη 1951 καὶ 1952. Ἐπίσης παρατίθενται πίνακες δεικνύοντες τὴν ἑκατοστιαίαν ἀναλογίαν τῶν ἐξαγομένων καὶ εισαγομένων κυριωτέρων ἐμπορευμάτων.

Ἐξαγωγὰι κυριωτέρων ἐμπορευμάτων—Δελτίον Εἰδικοῦ Ἐμπορίου

ΕΙΔΗ	1951		1952	
	Τόννοι	Εἰς χιλ. δρχ.	Τόννοι	Εἰς χιλ. δρχ.
Καπνός	31 471	609 946	41 937	789 370
Σταφίς κορινθιακὴ	46 557	208 108	48 805	164 803
Σταφίς σουλτανίνα	18 007	89 662	37 645	150 206
Ἐλαῖα	7 962	45 302	9 047	42 371
Σῦκα ξηρά	10 385	33 872	13 439	40 794
Σταφυλαὶ νῶπαι	6 948	17 678	4 168	9 546
Σπόγγοι	124	33 146	72	17 022
Δέρματα ἀκατέργαστα	1 320	45 524	1 642	39 780
Οἶνοι εἰς βαρέλια	19 809	34 227	15 451	30 691
Ἐσπεριδοειδῆ	11 743	21 712	8 390	13 939
Ἐλαιόλαδον	210	3 065	288	3 157
Βάμβαξ	4 400	52 703	5 710	85 984
Μαστίχη	181	10 765	106	6 719
Ὄρουζα	—	—	710	2 519
Τερεβινθέλαιον	1 818	9 300	3 074	9 586
Κολοφώνιον	16 524	57 357	13 945	35 505
Σμύρις	10 076	5 676	7 835	3 746
Τσιμέντον	16 107	5 129	102 804	29 529
	203 642	1 283 172	315 068	1 475 267
Μεταλλεύματα	543 899	91 046	710 901	123 560
Λοιπὰ εἶδη	66 758	149 886	103 964	199 580
Σύνολον ἐξαγωγῶν	814 299	1 524 104	1 129 933	1 798 407

Βάσει τῶν ἀνωτέρω ἀριθμῶν, δύναται νὰ διατυπωθῶσιν αἱ κάτωθι γενικῶς παρατηρήσεις.

1. Ἡ συνολικὴ ἀξία τῶν ἐξαγωγῶν παρουσιάζει αὐξησιν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1951 καὶ 1952 ἀπὸ δρχ. 1 524 δισεκ. εἰς δρχ. 1 798 δισεκ., ἣτοι κατὰ 18% περίπου. Ἀντιθέτως ἡ συνολικὴ ἀξία τῶν εισαγωγῶν μειοῦται ἀπὸ δρχ. 5 975 δισεκ. εἰς δρχ. 5 194 δισεκ., ἣτοι κατὰ 13% περίπου.

2. Ἐπίσης διαπιστοῦται οὐσιώδης ποσοτικὴ αὐξησης τῶν ἐξαγωγῶν, ἣτις, προκειμένου περὶ τῶν κυρίων ἐξαγωγίμων προϊόντων, πλὴν μεταλλευμάτων καὶ λοιπῶν

\*Αναλογία επί τοις % τῶν κυριωτέρων εξαγομένων ἐμπορευμάτων ἐπὶ τοῦ συνόλου

Εἶδη :	Καπνός	Σταφίς κορινθιακή	Σταφίς σουλτανίνα	Βάμβαξ	Ἐλαίαι	Σῦκα ξηρά	Δέρματα ἀκατέργαστα	Κολοφώνιον	Ὀἶνοι εἰς βαρέλεια	Ταιμέντον	Σπόγγοι	Σύνολον
*Ἔτη												
1951	40,0	13,7	5,9	3,4	3,0	2,2	3,0	3,8	2,3	0,3	2,2	79,8
1952	43,9	9,2	8,3	4,8	2,4	2,3	2,2	2,0	1,7	1,6	1,0	79,4

Εἰσαγωγὰι κυριωτέρων ἐμπορευμάτων Δελτίου Εἰδικοῦ Ἐμπορίου

Εἶδη	1951		1952	
	Τόννοι	Εἰς χιλ. Δρχ.	Τόννοι	Εἰς χιλ. Δρχ.
Βόες, ἀγελάδες, βούβαλοι καὶ μόσχοι	9 788	50 975	6 451	31 020
Αἰγοπρόβατα	7 002	40 099	4 196	17 933
Κρέατα νωπά	6 155	51 866	2 023	14 161
Κρέατα παρεσκευασμένα	177	1 821	75	1 241
Τυρὸς ἐν γένει	2 916	37 629	2 612	33 197
Γάλα ἀπεστειωμένον καὶ συμπεπυκνωμένον	18 735	87 448	9 572	40 262
Σίτος	554 249	865 553	405 168	511 391
*Ἀλευρα ἐκ αἴτου	14 614	30 706	4 275	9 422
*Ὀρυζα	22 609	66 960	4 326	12 745
Σάκχαρις	98 240	238 741	68 764	177 991
Ἴλος σακχάρεως (μέλασσα)	4 153	5 498	5 771	4 730
Δέρματα ἀκατέργαστα	3 226	55 645	6 899	87 311
Δέρματα κατεργασμένα	49	8 917	32	4 214
Ξυλεία οἰκοδομική	18 6056	277 031	157 191	252 554
Θεῖον	1 1998	15 567	8 001	12 577
*Ασφαλτος	1 5225	14 612	17 079	14 160
Γαϊάνθρακες ἐν γένει	38 2075	119 290	277 543	81 178
Πετρέλαιον φωτιστικὸν Π. Ἑλλάδος	5 4505	32 186	63 366	41 363
Πετρέλαιον φωτιστικὸν Ν. Χωρῶν	2 7467	18 606	31 247	18 905
Νάφθα (μαζοῦτ)	82 1181	364 436	899 373	401 286
*Ἐλαία καὶ λίπη ὀρυκτὰ	1 2818	36 180	15 026	33 084
Βενζίνη	24 9490	189 909	241 755	179 101
Σίδηρος ἀκατέργαστος εἰς πλάκας ἢ εἰς ὄγκους	11 304	12 744	11 677	21 398
Σίδηρος ἐλατὸς ἢ ἐλκυστὸς ἀκατέργαστος	45 551	79 215	44 180	105 504
Σιδηρόφυλλα ἐν γένει	30 372	89 923	38 618	116 774
Κασσίτερος	168	7 723	212	8 437
Χαλκός	284	4 152	62	804
*Ανθρακικὸν νάτριον	6 796	5 700	6 830	6 245
*Υδροξειδίου νατρίου (καυστική σόδα)	5 498	11 327	9 873	17 162
Πολτός ἢ μάζα χάρτου	28 542	119 331	16 165	58 504
Χάρτις κοινὸς ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν	9 810	42 388	13 170	44 544
Καουτσούκ καὶ γουταπέρκα	1 929	27 079	2 888	37 530
Βάμβαξ ἐκκοκισμένος καὶ τεχνητὸς	1 080	17 884	328	9 431
Νήματα καὶ κλωστὰ ἐκ βάμβακος	730	37 445	177	15 722
*Ἐρια καὶ τρίχες	3 795	260 703	6 277	269 727
Νήματα καὶ κλωστὰ ἐξ ἐρίου	792	79 241	361	31 064
Λοιπὰ εἶδη	670 063	2.620 445	502 475	2 471 722
	3 319 382	5 794 975	884 038	5 194 304

Αναλογία επί τοις % των κυριωτέρων  
εισαγομένων εμπορευμάτων επί του συνόλου

Είδη:														Σύνολον	
	Έτη	Σίτος	Νάφθα	Έρια και τρίχες	Ξυλεία οικοδομική	Βενζίνη	Σάκχαρις	Σιδηρόφυλλα έν γένει	Σίδηρος ελατός και έλκυστός άκατέργαστος	Δέρματα άκατέργαστα	Γαϊάνθρακες έν γένει	Πολτός ή μάζα χάρτου	Γάλα άπαστερ. και συμπυκν.		Νήματα (βάμβακος και έβρου)
1951	14,5	6,1	4,4	3,8	3,2	3,9	1,5	1,3	0,9	2,0	2,0	1,4	2,0	0,3	47,3
1952	9,8	7,7	5,2	4,9	3,5	3,4	2,3	2,0	1,7	1,6	1,1	0,8	0,9	0,2	45,1

είδων, άνήλθεν εις 112 000 τόννους (άπό 203,6 χιλ. εις 315,0 τόννους). Τό ποσοστόν αύξήσεως των εξαγωγών κατ' όγκον είναι περίπου 50 %. Η μεγίστη αύξησης άφορά εις τήν εξαγωγήν τσιμέντου (έπταπλασιασθεισαν περίπου). Επίσης σημαντική αύξησης έλαβε χώραν εις τήν εξαγωγήν του καπνού (33 %) και της σουλτανίνας (διπλασιασμός). Η αύξησης των εξαγωγών των μεταλλευμάτων άνήλθεν εις 50 % περίπου. Μικροτέρας αύξησης παρουσιάζουν αι εξαγωγαι κορινθιακής σταφίδος, έλαιών, σύκων ξηρών, άκατεργάστων δερμάτων, βάμβακος. Αντιθέτως μείωσις διαπιστούται εις τας εξαγωγάς νωπών σταφυλών, σπόγγων, οίνων, έσπεριδοειδών, κολοφωνίου και σμύριδος.

3. Από άπόψεως ποσοστου συμμετοχής των κυρίων εμπορευμάτων εις τας εξαγωγάς κατά τό έτος 1952, τήν πρώτην θέσιν κατέχει ό καπνός με ποσοστόν 44% περίπου επί του συνόλου, άκολουθούν τά δύο είδη των σταφίδων με ποσοστόν 17,5% και έπακολουθούν τά λοιπά προϊόντα, με ποσοστόν κυμαινόμενον από 1 έως 4,8%. Δέον εις τό σημειον τουτο ιδιαιτέρως νά μνημονευθη τό γεγονός ότι εις τά εξαγωγήματα προϊόντα προστέθησαν και έπραγματοποιήθησαν από του παρελθόντος έτους αξιόλογοι ποσότητες βάμβακος και τσιμέντου, από δε του έτους 1952 και εξαγωγή όρύζης.

4. Όσον άφορά εις τας εισαγωγάς, εις τήν μείωσιν τής αξίας τούτων κατά τό έτος 1952 άνταποκρίνεται και μείωσις του όγκου, ό όποιος συνολικώς περιωρίσθη από τόννους 3 319 χιλ. εις 2 884 χιλ. Η μείωσις αύτη άφορά όλα σχεδόν τά εισαγόμενα είδη, έκτός ούσιωδών τινων, όπως τό φωτιστικόν πετρέλαιον και ή νάφθα, τά σιδηρόφυλλα, ό χάρτης, καουτσούκ, έρια και άλλα τινά.

5. Από άπόψεως έμπορικου ίσοζυγίου, ιδιαιτέραν σημασίαν, λόγω τής διαθέσεως μεγάλων ποσών έκ του έξωτερικου συναλλάγματος, έπέχει ή μείωσις τής εισαγωγής σίτου, του όποιου αι εισαχθεισαι ποσότητες κατά τό 1952 είναι όλιγώτεροι του 1951 κατά 150 000 τόννων περίπου. Τοιουτοτρόπως ό σίτος, ό όποιος άντεπροσώπευεν ως ποσοστόν εισαγωγής κατά τό 1951 τά 14,5 % του συνόλου, περιωρίσθη εις 9,8 % του συνόλου τό 1952. Η μείωσις τής εισαγωγής σίτου συνδέεται άμέσως προς τήν αύξησην τής έγχωρίου παραγωγής, τής όποιας ή έπίδρα-

# ΙΣΟΖΥΓΙΟΝ ΤΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΠΛΗΡΩ

(εις χιλιάδας)

## ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ

	"Ετος 1951		"Ετος 1952	
<b>Α'. Τρέχουσαι Συναλλαγαι</b>				
I. Έξαγωγαί εμπορευμάτων (Διά κρατικού συναλλάγματος, μέσω κληριγκ και ιδιωτικών ανταλλαγών)	101 864		114 313	
II. Πλοία	<u>482</u>		<u>700</u>	
	102 346		115 013	
III. "Αδηλοι πόροι, "Υπηρεσίαι				
Ναυτιλιακόν συνάλλαγμα	23 406		28 553	
Μεταναστευτικά έμβάσματα	19 983		17 955	
Ταξιδιωτικόν συνάλλαγμα	6 496		9 585	
"Ανεφοδ. - έπισκ. πλοίων - αεροπλ.	3 525		2 266	
"Ασφάλιστρα	848		732	
Τόκοι - Μερίσματα	1 108		1 642	
"Υπηρεσίαι Δημοσίου έξωτερικού	1 540		1 768	
Δαπάναι ξένων αποστολών	2 641		3 092	
Λοιπαί πηγαί	5 890	62 437	8 822	74 415
IV. "Επανορθώσεις				
Γερμανικαί	1 815		751	
"Ιταλικαί	29 567	31 382	25 786	26 537
V. Οικονομική ένίσχυσις				
"Άμεσος και έμμεσος αμερικανική βοήθεια	258 710		98 848	
Τεχνική βοήθεια	1 524		1 290	
Παιδική περίθαλψις	<u>258</u>	260 492	—	100 138
<b>Β'. Κίνησις κεφαλ. και νομισματικού χρυσού</b>				
(Αύξησις ύποχρεώσεων και μείωσις απαιτήσεων)				
I. Δημοσίου και Τραπεζ. "Ιδρυμάτων				
Μείωσις συν)κών διαθεσίμων Τρ.				
"Ελλάδος	1 003		—	
Αύξησις παθητικότητας κληριγκ	<u>2 789</u>	3 792		
II. "Ιδιωτών				
α) "Εκχώρησις συναλλάγματος (έμβάσματα προς συντήρησιν)	6 094		9 739	
β) Χρησιμοποίησις ιδιωτ. διαθεσίμ.				
—δι' εισαγωγήν εμπορευμάτων	5 217		4 261	
—δι' αγοράν πλοίων	3 778	15 089	1 915	15 915
Τακτοποιητέα στοιχεία		<u>1 562</u>		<u>3 666</u>
		477 100		335 684



# ΜΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΤΩΝ 1951 & 1952

δολλαρίων)

ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ

	Έτος 1951		Έτος 1952	
<b>Α'. Τρέχουσαι συναλλαγαι</b>				
<b>I. Εισαγωγαί εμπορευμάτων</b> (Δημοσίου - Ιδιωτών διὰ κρατ.συν) τος, μέσφ κληρικ, δι' Ιδιωτικών άνταλλαγών, βάσει τής ξένης βοη- θείας, δι' ίδιου συν)τος κλπ. περι- λαμβανομένων και τών ναύλων)		431 570		274 716
<b>II. Πλοία</b>		3 779		8 590
		<u>435 349</u>		<u>283 306</u>
<b>III. Πωλήσεις χρυσοῦ</b> (Εἰς τὸ ἔσωτερικόν)		12 143		6 192
<b>IV. Ἐπιχορηγίαι - Ὑπηρεσίαι</b>				
Οἰκονομικαὶ ἀνάγκαι ἰδιωτῶν	4 977		7 054	
Οἰκονομικαὶ ἀνάγκαι Δημοσίου	5 807		3 966	
Ἀσφάλιστρα	2 387		2 015	
Τόκοι δανείων	1 887		1 718	
Τεχνικὴ ἐκπαίδευσις	1 524		1 290	
Μερίσματα	1 299		965	
Ἄλλαι ἐπιχορηγίαι	8 286	26 167	8 592	25 600
		<u>26 167</u>	<u>8 592</u>	
<b>Β'. Κίνησις κεφαλαίων καὶ νομισμα- τικοῦ χρυσοῦ</b> (Μείωσις ὑποχρεώσεων καὶ αὐξήσις ἀπαιτήσεων)				
<b>I. Δημοσίου καὶ Τραπεζ. Ἰδρυμάτων</b>				
α) Αὐξήσις ἐνεργητικότητος κληρικ			1 105	
β) Πληρωμαὶ δανείων			5 343	
<b>II. Ἰδιωτῶν</b>				
γ) Μεταφοραὶ κεφαλαίων	2 872		333	
δ) Μεταβολὴ ὑπολοίπων ἰδιωτι- κῶν ἀνταλλαγῶν	569	3 441	969	7 750
		<u>3 441</u>	<u>969</u>	
<b>III. Αὐξήσις διαθεσίμων συναλλάγμα- τος Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος</b>				6 668
<b>IV. Αὐξήσις διαθεσίμων χρυσοῦ Τρα- πέζης τῆς Ἑλλάδος</b>				6 168
		<u>477 100</u>		<u>335 684</u>

σις είναι προφανής τόσο επί του είδους τούτου όσο και επί άλλων τινών ειδών, των οποίων επίσης αι εισαγωγαι ουσιαστικώς έμειώθησαν τὸ 1952, όπως τὰ ζῶντα ζῶα, τὰ νωπὰ κρέατα, τυρός, γάλα, βρυζα, βάμβαξ. Τῶν τελευταίων μάλιστα τούτων, ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη, πραγματοποιούνται αξιόλογοι ἐξαγωγαί, αι δὲ παρατηρούμεναι εισαγωγαι ἀφορῶν εἰς ειδικὰς ποιότητας μὴ παραγομένης ἐν Ἑλλάδι.

6. Αἱ ἀνωτέρω διατυπωθεῖσαι παρατηρήσεις στηρίζονται ἐπὶ τῶν δεδομένων στατιστικῆς τοῦ ἐιδικοῦ ἐμπορίου, ἧτις ἀφορᾷ τὴν πραγματικὴν κίνησιν, ἧτοι τὰς ἀφίξεις ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ καὶ φορτώσεις εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐμπορευμάτων. Πλὴν τῶν ἀνωτέρω δεδομένων, αἱ εισαγωγαι καὶ ἐξαγωγαι παρακολουθοῦνται ἐπίσης ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ διατιθεμένου συναλλάγματος δι' ἀνοίγματα πιστώσεων πρὸς πραγματοποίησιν εισαγωγῶν, καθὼς ἐπίσης καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐνεργουμένων ἐν Ἑλλάδι πληρωμῶν ἐντολῆ οἰκῶν τοῦ ἐξωτερικοῦ πρὸς πραγματοποίησιν ἐξαγωγῶν. Τὰ δεδομένα ταῦτα περιέχονται εἰς τὸ ἰσοζύγιον πληρωμῶν τὸ καταρτιζόμενον ὑπὸ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει ὄχι ἀναλυτικὰ ἀλλὰ συνολικὰ δεδομένα, τόσο ἐπὶ τῶν εισαγωγῶν καὶ ἐξαγωγῶν, ὅσον καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν στοιχείων τῶν εἰσπράξεων καὶ πληρωμῶν τῆς χώρας.

Εἰς τὰς σελίδας 576 καὶ 577 παρατίθεται πίναξ τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὰ ἔτη 1951-52. Ἐπὶ τοῦ πίνακος τοῦ ἰσοζυγίου τούτου πληρωμῶν δύνανται νὰ διατυπωθῶν αἱ κάτωθι γενικαὶ παρατηρήσεις.

### 1. Ἐπὶ τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου

Τὸ σύνολον τῶν ἐξαγωγῶν παρουσιάζει αὐξησιν κατὰ τὸ 1952 ἔναντι τοῦ 1951 κατὰ 12% (ἐξαγωγαι 1952 δολλ. 115,0 ἑκατ. ἔναντι δολλ. 102,3 ἑκατ. τοῦ 1951). Τὸ σύνολον τῶν εισαγωγῶν παρουσιάζει μείωσιν κατὰ τὸ 1952 ἔναντι τοῦ 1951 κατὰ 35% περίπου, ἐνῶ τὰ δεδομένα τῆς στατιστικῆς τοῦ ἐιδικοῦ ἐμπορίου δημοσιεύουν μείωσιν 18%. Συμφώνως πρὸς τὰ στοιχεῖα τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν, αἱ ἀνοίξεις πιστώσεων τοῦ 1952 ἀνήλθον εἰς δολλ. 283,3 ἑκ. ἔναντι δολλ. 435,3 ἑκατ. τοῦ 1951. Εἶναι προφανές, βάσει τῶν δεδομένων τῆς στατιστικῆς τοῦ ἐιδικοῦ ἐμπορίου, ὅτι τὸ ρεῦμα ἀφίξεως ἐμπορευμάτων (pipe line) κατὰ τὸ 1952 ἦτο ἀνώτερον κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος ἀπὸ τὰς ἀνοίξεις πιστώσεων. Ἡ διαφορὰ μεταξύ τῶν δύο δεδομένων τῶν εισαγωγῶν δεικνύει κατ' ἀρχὴν τὴν μείωσιν κατ' ἀξίαν ἧτις θὰ ἐκδηλωθῆ εἰς τὸ μέλλον εἰς τὸ ρεῦμα ἀφίξεως τῶν εισαγωγῶν. Ἐπίσης, ἐξ ὄλων τῶν ὑπαρχουσῶν ἐνδείξεων δύνανται νὰ παρατηρηθῆ ὅτι ἡ ποσοτικὴ μείωσις τοῦ ὄγκου τῶν εισαγωγῶν ἐμπορευμάτων ὑπῆρξεν κατ' ἀναλογίαν μικροτέρα τοῦ ποσοστοῦ μείωσεως τῆς ἀξίας αὐτῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ὀφείλεται εἰς τὴν σημειωθεῖσαν κάμψιν τῶν διεθνῶν τιμῶν καὶ δεικνύει κατ' ἀρχὴν εὐμενεστέραν ἐξέλιξιν τῶν ὄρων ἐμπορίου διὰ τὴν Ἑλλάδα κατὰ τὸ ἐπισκοπούμενον ἔτος\*.

\* Ἀποτέλεσμα τῶν ἀνωτέρω κινήσεων ἀπὸ ἀπόψεως ἰσοζυγίου πληρωμῶν ὑπῆρξεν ἡ προμνησθεῖσα ἤδη μείωσις τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου κατὰ δολλ. 164,7 ἑκατ. (ἐλλείμμα ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου 1951 δολλ. 333 ἑκατομ.)

(\*) Εἰς τὴν παρούσαν ἐπισκόπησιν δὲν ἐπιχειρεῖται ἡ διατύπωσις παρατηρήσεων ἐπὶ τοῦ προβλήματος τῶν ὄρων ἐμπορίου, καθόσον τοῦτο προϋποθέτει ἐιδικὴν ἐρευναν καὶ χρησιμοποίησιν ἐιδικῶν δεδομένων.

1952 δολλ. 186,3 εκατομ.). Οί λόγοι, οἵτινες ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς τοιαύτης ἐξελίξεως, ἐξετέθησαν ἐν ἀρχῇ τῆς παρουσίας μελέτης.

## 2. Ἐπὶ τῶν λοιπῶν κατηγοριῶν τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν

1. Οὐσιώδης αὐξήσις διαπιστοῦται κατὰ τὸ 1952 εἰς τὰς ἀδήλους λεγομένας εἰσπράξεις, ἦτοι τὸ εἰσρέον εἰς τὴν χώραν συνάλλαγμα ἐξ ὑπηρεσιῶν καὶ ἄλλων πόρων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τὸ εἰσαχθὲν συνάλλαγμα ἐκ τῆς κατηγορίας ταύτης ἀνήλθεν εἰς δολλ. 86,3 εκατ. ἐναντι δολλ. 74,4 εκατ. τοῦ 1951. Ἐσημειώθη δηλαδὴ αὐξήσις δολλ. 11 εκατ. περίπου. Αἱ ἀδηλοι πληρωμαὶ ἀντιθέτως παρουσιάζονται σταθεραί, ἀνελοῦσαι τὸ 1952 εἰς δολλ. 25,6 εκατ. ἐναντι δολλ. 25,9 τοῦ 1951. Τὸ καθαρὸν ἀποτέλεσμα ἐκ τῆς κινήσεως τῶν ἀδήλων στοιχείων εἶναι κατὰ τὸ 1952 ἐνεργητικόν, ἀνερχόμενον εἰς δολλ. 48,8 εκατ. ἐναντι ἀντιστοίχως ἐνεργητικοῦ τοῦ 1951 ἀνελθόντος εἰς δολλ. 37 εκατομ.

2. Ἡ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις, τῆς ὁποίας ἔτυχεν ἡ Ἑλλάς κατὰ τὸ 1952, περὶ ῥώσθη εἰς δολλ. 100,1 εκατομ. ἐναντι δολλ. 260,5 εκατομ. τοῦ 1951. Ἡ μείωσις τῆς βοήθειας ἀνήλθεν εἰς δολλ. 160,4 εκατομ., εἶναι δὲ περίπου ἴση πρὸς τὴν μείωσιν τοῦ ἐλλείμματος τοῦ ἐμπορικοῦ ἰσοζυγίου τῆς χώρας. Ἐπίσης μείωσις ἔλαβε χώραν καὶ εἰς τὸ κοινὸν τῶν ἐσόδων ἐξ ἐπανορθώσεων, τὸ ὅποιον ἀπὸ δολλ. 31,5 εκατομ. περίπου τὸ 1951 περὶ ῥώσθη εἰς δολλ. 26,5 εκατομ. τὸ 1952.

3. Ἡ κινήσις κεφαλαίων ὡς ἐνεργητικὸν μὲν στοιχεῖον τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν παρουσιάζει μείωσιν μεταξὺ 1951 καὶ 1952 κατὰ δολλ. 2 εκατ. περίπου (σύνολον εἰσρέουσας συναλλαγμάτων ἐκ κινήσεως κεφαλαίων τὸ 1951 δολλ. 17,9 εκατ., τὸ 1952 δολλ. 15,9 εκατ.). Ἀντιθέτως, ὡς παθητικὸν στοιχεῖον ἡ κινήσις τῶν κεφαλαίων παρουσιάζει μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1951 καὶ 1952 αὐξήσιν κατὰ δολλ. 3,6 εκατ. (ἀπὸ δολλ. 4,2 εκατομ. τὸ 1951 εἰς δολλ. 7,8 εκατ. τὸ 1952). Τοιουτοτρόπως, ἡ παθητικότης τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν ἀπὸ ἀπόψεως κινήσεως κεφαλαίων δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν ἠδητήθη τελικῶς μεταξὺ 1951 καὶ 1952 κατὰ δολλ. 5,6 εκατ. περίπου. Ἡ αὐξήσις αὕτη κατὰ κύριον λόγον ὀφείλεται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ ἐξωτερικοῦ χρέους τῆς Ἑλλάδος καὶ δὴ τοῦ Surplus Property Loan, καθὼς ἐπίσης καὶ εἰς τὴν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο αὐξήσιν τῆς παθητικότητος τῶν κληρικῶν.

4. Σημαντικὴ εἶναι ἡ κατὰ τὸ ἔτος 1952 ἐπελοῦσα μεταβολὴ τοῦ ἀποθέματος συναλλαγματικῶν διαθεσίμων καὶ χρυσοῦ τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος. Κατὰ τὸ ἔτος 1951 τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα τῆς ἰσοσκελίσεως τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν ἦτο μείωσις τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κατὰ δολλ. 1 περίπου εκατομ., ἐνῶ κατὰ τὸ ἔτος 1952 ἐπέργεται αὐξήσις τοῦ συναλλαγματικοῦ ἀποθέματος καὶ τοῦ ἀποθέματος χρυσοῦ κατὰ δολλ. 12,8 ἐκ.

Ἐπίσης οὐσιώδης εἶναι ἡ διαπίστωσις ὅτι, ἐνῶ κατὰ τὸ ἔτος 1951 διετέθησαν ἐκ τοῦ ἀποθέματος τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος δολλ. 12,1 εκατ. διὰ τὴν πολιτικὴν τῆς στηρίξεως τῆς τιμῆς τῆς χρυσοῦς λίρας διὰ πωλήσεως χρυσῶν λιρῶν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, κατὰ τὸ 1952 διετέθησαν διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν μόνον δολλ. 6,2 εκατ. καί, ὡς ἤδη ἐμνημονεύθη, μόνον κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ ἔτους, καθ' ἕνα κατὰ τὸ ὑπόλοιπον χρονικὸν διάστημα μέχρι καὶ τοῦ ἔτους 1953 οὐδὲν ποσὸν διετέθη ἐκ τοῦ ἀποθέματος τῆς Τραπεζῆς πρὸς πώλησιν χρυσῶν λιρῶν.

Ἐκ τῆς ὄλης προηγηθείσης ἐπισκοπήσεως, τὸ γενικώτερον συμπέρασμα εἶναι ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1952 ἡ συναλλαγματικὴ θέσις τῆς Ἑλλάδος παρουσίασε σημαντικὴν βελτίωσιν, δι' ὅς ἀνωτέρω ἐξετέθησαν λόγους. Οὐχ ἦττον τὸ βασικὸν πρόβλημα τῆς ἰσοσκελίσεως τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν, καὶ πλέον συγκεκριμένως τῆς ἐξευρέσεως ἐπαρκῶν συναλλαγματικῶν πόρων ἐξ οἰασδήποτε ἄλλης πηγῆς πρὸς κάλυψιν τοῦ ἐκ τρεχουσῶν συναλλαγῶν προκύπτοντος ἑλλείμματος, δὲν ἐπαυσεν ὑφιστάμενον, ἀν καὶ εἶχαν ἀποβάλλει τὴν προτέραν του ὄψιν. Παραμένει ὅθεν βασικὸς πρὸς ἰσοσκέλισιν τοῦ ἑλλείμματος παράγων πάντοτε ἡ ἐξωτερικὴ οἰκονομικὴ ἐνίσχυσις τῆς Ἑλλάδος.

Ταυτοχρόνως κατέστη σαφές ὅτι ἡ μείωσις τῶν εἰσαγωγῶν, αἵτινες κατὰ τὸ ἔτος 1952 κατὰ τὸ μεγαλύτερον αὐτῶν μέρος ἀντεπροσώπευον καταναλωτικὰ ἀγαθὰ, δὲν θὰ ἦτο ἐνδεδειγμένον, χάριν τῆς διατηρήσεως τῆς οἰκονομικῆς σταθερότητος τῆς χώρας καὶ τῆς ἰσορροπίας εἰς τὴν πλάστιγγα τῆς προσφοράς τῶν ἀγαθῶν, νὰ συμπίσθου ἔτι περαιτέρω. Ἡ μείωσις τῶν ἀνοιγομένων πιστώσεων δι' εἰσαγωγὰς εἶναι πολὺ πιθανὸν ὅτι δὲν ἔσχεν ἰσχυρὸν ἀντίκτυπον κατὰ τὸ ἔτος 1952, καθὼς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συνεχίζεται, ὅπως ἐλέγχθη, τὸ ρεῦμα τῶν εἰσαγωγῶν τῶν προγενεστέρων ἐτῶν. Ὁ κίνδυνος ὅθεν ἔγκειται εἰς τὴν συμπίσιν τῶν εἰσαγωγῶν, ἥτις, ἐφ' ὅσον ἡ ἀμερικανικὴ βοήθεια θὰ περιωρίζετο ἔτι μάλλον, ὅπως καὶ περιωρίσθη, κατ' ἀνάγκην θὰ ὠδήγηι εἰς τὴν μείωσιν καὶ τοῦ ὄγκου καὶ τῆς ἀξίας τῶν εἰσαγωγῶν κατὰ τὸ τρέχον καὶ τὰ προσεχῆ ἔτη.

Ἡ ἰσορροπία, ἐπομένως, τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἄκρως ἐδπαθῆς καὶ ἡ ἰσοσκέλισις τοῦ ἰσοζυγίου τούτου ἔπρεπε νὰ ἐπιδιωχθῆ διὰ μέτρων δυναμένων νὰ ὑποκαταστήσουν τὸν ρόλον τῆς μειουμένης ἀμερικανικῆς βοήθειας. Ὡς τοιοῦτον μέτρον ἐλήφθη κατὰ τὴν 9ην Ἀπριλίου τοῦ ἔτους 1953 ἡ ἀναπροσαρμογὴ τῆς τιμῆς τοῦ συναλλάγματος δι' αὐξήσεως τῆς τιμῆς τοῦ δολλαρίου ἀπὸ δρχ. 15 000 εἰς δρχ. 30 000, ἀναλόγως δὲ καὶ τῶν τιμῶν τῶν λοιπῶν ξένων συναλλαγμάτων. Διὰ τοῦ μέτρου τούτου ἐπεδιώχθη κατὰ θάσιν ἡ δημιουργία πραγματικῶν δυνάμεων, αἱ ὁποῖαι θὰ ὑπεβοήθουν τὴν ἰσοσκέλισιν τοῦ ἰσοζυγίου τῶν πληρωμῶν διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τῶν ἀδήλων πόρων, ἀντιστοίχως δὲ διὰ περιορισμοῦ τῶν ἀδήλων πληρωμῶν καὶ τῶν εἰσαγωγῶν ἀλλὰ εἰς ὄρια μὴ δημιουργοῦντα κινδύνους διὰ τὴν ἐλληνικὴν οἰκονομίαν. Τὸ μέτρον τοῦτο τῆς συναλλαγματικῆς ἀναπροσαρμογῆς ἐμπίπτει εἰς τὸ διανοσόμενον ἔτος 1953, τὰ δὲ ἀναμενόμενα ἐξ αὐτῆς εὐνοϊκὰ ἀποτελέσματα ἀλλὰ καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς συνέπειαι, εἰς τὴν ἐλληνικὴν οἰκονομίαν εὐρίσκονται εἰσέτι ἐν πλήρει ἐξελίξει.